

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 6C/20/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116206531
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Káčerová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2022:1116206531.11

Uznesenie

Okresný súd Bratislava I v právnej veci žalobcu: B.. W. M., V., U. R. U. Q. B., Bratislava, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX proti žalovanému: Slovenská republika v zastúpení: 1) Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, Bratislava, 2) C.. I. G., 3) C.. K. D., 4) C.. H. D., sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, 5) Najvyšší súd SR, Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

- I. Súd konanie zastavuje.
- II. Žiadna zo strán n e m á právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenu Okresnému súdu Bratislava I dňa 29.03.2016 domáhal proti žalovanému Slovenskej republike zastúpenej v 1. rade Ministerstvom spravodlivosti SR, 2. rade: C.. I. G., v 3. rade C.. K. D., v 4. rade: C.. H. D., v 5. rade: Najvyšší súd SR, náhrady nemajetkovej ujmy 100.000 eur s príslušenstvom a ospravedlnenia v petite uvedené ohováranie s tým, že pokiaľ žalobca neobdrží ospravedlnenie od žalovanej Slovenskej republiky je žalobca oprávnený ospravedlnenie uverejniť formou platenej inzercie na náklady Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti SR v časopise Justičná revue.
2. Súd uznesením č.k. 6C/20/2016-9 zo dňa 22.04.2016 vyzval žalobcu na odstránenie vád žaloby, na ktoré reagoval doplnením žaloby doručeným súdu dňa 07.06.2016, ktorým spresnil, že v konaní sa domáha ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, avšak trval na prejednaní uvedenej veci v intenciách zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.
3. Uznesením č.k. 6C/20/2016-91 zo dňa 12.12.2018 súd konanie v časti ochrany osobnosti zastavil. Proti predmetnému uzneseniu podal včas odvolanie žalobca, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 7Co/68/2019-108 zo dňa 25.04.2019 tak, že uznesenie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie s tým, že má žalobcu opätovne vyzvať na odstránenie vád žaloby.
4. Uznesením č.k. 6C/20/2016-114 zo dňa 07.10.2019 súd v intenciách uznesenia Krajského súdu v Bratislave č.k. 7Co/68/2019-108 zo dňa 25.04.2019 opätovne vyzval žalobcu, aby odstránil neurčitost žaloby, s tým, aby uviedol, či sa žalobou domáha ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, resp. či sa domáha ochrany osobnosti a s tým spojenej náhrady nemajetkovej ujmy alebo náhrady škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., a taktiež, riadne označil žalovaných v označení žalovaného ako Slovenská republika zastúpení C.. I. G., C.. K. D. K. C.. H. D., pričom vo vzťahu k týmto subjektom, absentoval aj petit žaloby. Uznesenie bolo žalobcovi doručené dňa 17.10.2019.
5. Na uznesenie súdu č.k. 6C/20/2016-114 zo dňa 07.10.2019 reagoval žalobca podaním doručeným súdu dňa 22.10.2019, v ktorom uviedol, že sa domáha priznania náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 17 zákona č. 514/2003 Z.z., pričom mu bola nemajetková ujma spôsobená porušením ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

6. V žalobe ako aj v doplnení žaloby doručenej súdu dňa 22.10.2019 žalobca uviedol, že sa domáha ochrany pred neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, avšak žiada, aby súd túto posúdil v intenciách zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorý upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Predmet sporu nie je možné jednoznačne ustáliť, nie je celkom zrejmé, či si žalobca svoj nárok uplatňuje titulom ochrany osobnosti § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) alebo jeho žalobu je potrebné považovať za žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy (a morálnej satisfakcie - § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z.) za nesprávny úradný postup. Žaloba žalobcu vykazuje tak znaky žaloby na ochranu osobnosti (požadované ospravedlnenie, zverejnenie ospravedlnenia na náklady žalovanej v Justičnej revue, náhrada nemajetkovej ujmy za "ohováranie"), ako i žaloby podanej podľa zákona č. 514/2003 Z. z. (konštatovanie nesprávnych úradných postupov, nemajetková ujma a pod.), avšak z nej už nie je zrejmé, či ním označené zásahy majú byť nesprávnym úradným postupom alebo neoprávneným zásahom do osobnostných práv. Dôrazné rozlíšenie uvedeného, má potom nielen vplyv na splnenie si poplatkovej povinnosti za podanú žalobu, ale u každého z týchto nárokov súd posudzuje iné predpoklady a zákonné podmienky pre jeho uplatnenie a priznanie/nepriznanie. Nie je totiž vylúčené, že ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať zároveň tak nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) titulom nesprávneho úradného postupu orgánov štátu, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy (príp. morálne zadosťučinenie) spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach; tieto nároky treba dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje. Podľa okolností, za ktorých k takému konaniu došlo, prichádza do úvahy tak možnosť ochrany osobnosti fyzickej osoby v zmysle ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj možnosť ochrany poškodenej osoby v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z..

7. Lustráciou v Registri obyvateľov súd zistil, že žalobca dňa 30.03.2022 zomrel.

8. Z uznesenia o dedičstve č.k. 51D/264/2022-115 zo dňa 20.06.2021 súd zistil, že konanie o dedičstve po žalobcovi bolo zastavené a majetok nepatrné hodnoty bol vydaný osobe, ktorá sa postarala o pohreb poručiteľa (v tomto prípade žalobcu). Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 04.08.2022.

9. Podľa § 161 ods.1 Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

Podľa § 161 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 60 Civilného sporového poriadku, stranami sú žalobca a žalovaný.

Podľa § 61 Civilného sporového poriadku, procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 7 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením.

Podľa § 7 ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka smrťou táto spôsobilosť zanikne.

Podľa § 62 Civilného sporového poriadku, ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

Podľa § 63 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

10. V zmysle § 161 Civilného sporového poriadku je súd povinný v každom štádiu konania prihliadnúť na to, či sú splnené podmienky, za ktorých možno konať vo veci (procesné podmienky). Medzi základné procesné podmienky konania patrí aj spôsobilosť byť účastníkom konania, teda mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon účastníkom priznáva alebo ukladá. Jej predpokladom je hmotnoprávna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna

spôsobilosť mať práva a povinnosti zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne vyhlásením za mŕtvu (§ 7 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka).

11. Právo na poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle cit. ust. § 17 zák. č. 514/2003 Z. z. má podobne ako náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv v zmysle § 13 ods. 2 Obč. zák. alebo právo na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia pri škode na zdraví v zmysle ust. § 444 Obč. zák. osobný charakter - je totiž viazané na tú osobu, ktorá tvrdí, že bola poškodená, resp. že jej bola spôsobená ujma. Vzhľadom na túto osobnú povahu uplatňovaného práva toto právo smrťou poškodenej osoby zaniká. Uvedenému záveru nasvedčuje aj právny záver vyslovený NS SR v Rozsudku zo dňa 30.03.2010 sp. zn. 2Cdo/93/2008, že "nemajetková ujma je primerané zadosťučinenie, ktoré nemá charakter peňažnej náhrady, teda nejde o majetkové plnenie, ale je výlučne prostriedkom morálneho, imateriálneho pôsobenia. Svojou povahou nejde o prostriedok represívny, ani reparačný, ale o špeciálny prostriedok ochrany osobnosti so satisfakčnou povahou, ktorá sa bezprostredne nepremieta do majetkovej sféry postihnutej fyzickej osoby, preto ju nemožno vyjadriť a vyčíslieť v peniazoch. Toto subjektívne osobnostné právo je právom neoddeliteľným od osobnosti fyzickej osoby, ktoré trvá po celú dobu života fyzickej osoby, ako právo rýdzo osobné, nemôže sa pred súdom domáhať úspešne občianskoprávnej ochrany podľa citovaných ustanovení nikto iný, ako sama dotknutá určitá konkrétna fyzická osoba, preto na uplatnenie práva na náhradu nemajetkovej ujmy je aktívne legitimovaná vždy tá fyzická osoba, voči osobnosti ktorej smeroval zásah a toto právo ako právo nemajetkové, zaniká smrťou (§ 7 ods. 2 Občianskeho zákonníka), neprechádza smrťou fyzickej osoby na dedičov a nestáva sa predmetom dedenia".

12. Z uvedeného vyplýva, že je vylúčené, aby súd priznal zadosťučinenie v peniazoch namiesto dotknutej fyzickej osoby nejakému tretiemu subjektu, pretože poskytnutím nemajetkovej ujmy v peniazoch niekomu inému by stratilo nielen svoju satisfakčnú funkciu, ktorým má byť zmiernenie nemajetkovej ujmy zomrelej fyzickej osoby, ale by nadobudlo výlučne majetkový charakter, čo je v rozpore s cieľom ochrany poskytovanej citovanými ustanoveniami.

13. V danom spore má súd z výsledku lustrácie z Registra obyvateľov za preukázané, že žalobca v priebehu konania zomrel. V takomto prípade má súd po posúdení povahy sporu možnosť konanie buď zastaviť alebo v konaní pokračovať. Povahou veci sa rozumie povaha hmotných práv a povinností, o ktoré v konaní ide, čo vyplýva práve z toho, že procesné nástupníctvo sa odvodzuje od nástupníctva hmotnoprávneho. V predmetnom konaní sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy a zverejnenia ospravedlnenia z dôvodu porušenia práva na ochranu jeho osobnosti. Konajúci súd poukazuje na skutočnosť, že právo na zverejnenie ospravedlnenia a ako aj právo na náhradu škody za vzniknutú nemajetkovú ujmu je nárokom osobnej povahy, ktoré môže uplatniť iba účastník poškodený nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci a jeho smrťou tento nárok zaniká. Svojou povahou je veľmi úzko spojený s dotknutou fyzickou osobou a má za účel formou konštatovania porušenia práva a prípadne primeranou finančnou náhradou zmierniť nemajetkovú ujmu spôsobenú účastníkovi konania nesprávnym úradným postupom. Nakoľko smrťou poškodenej osoby by zverejnenie ospravedlnenia a poskytnutie peňažného zadosťučinenia niekomu inému než poškodenej osobe stratilo svoju satisfakčnú funkciu, neprichádza v tomto prípade do úvahy pokračovanie v konaní s právnymi nástupcami zomrelého.

14. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti súd vzhľadom na osobnú povahu danej veci v zmysle § 63 CSP konanie zastavil. Súd taktiež uvádza, že do úvahy by neprichádzalo pokračovanie s dedičmi žalobcu ani z dôvodu, že dedičské konanie bolo zastavené pre nedostatok majetku, a nedošlo k reálnemu dedeniu žiadneho majetku (na potenciálnych dedičov neprešlo žiadne právo ani povinnosť žalobcu).

15. Podľa Čl. 4 ods. 1 Civilného sporového poriadku ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

Podľa Čl. 4 ods. 2 Civilného sporového poriadku ak takého ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné

usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej náuky a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

Podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

16. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania súd skúmal procesné zavinenie zastavenia konania niektorej zo strán sporu. Z procesného hľadiska má súd za to, že zastavenie konania nemožno pričítať žiadnej zo strán sporu, preto podľa § 256 ods. 1 CSP a contrario rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Bratislava I, písomne, v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).